І чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація:
"Svoboda", 81-83 Grand St.
Jersey City, N. J.
Тел.: HEnderson 4-0237
УНС: HEnderson 5-8740
Тел. в Ню Йорку:
BArcly 7-4125

РІК LXVI. Ч. 182. ЦЕНТІВ 12 CENTS ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ВІВТОРОК, 22-го ВЕРЕСНЯ (SEPTEMBER) 1959 TWO SECTIONS (SECTION 1) No. 182. VOL. LXVI.

АМЕРИКА ЗРИВАЄ МАСКУ З СОВЄТСЬКОГО ДИКТАТОРА ПІД ЧАС ЙОГО ВІДВІДИН В НЮ ЙОРКУ І В КАЛІФОРНІЇ

Ню Йорк. — Телевізійна пресова служба Коломбія Бродкестінґ Систем, подаючи вичерпуючі ілюстровані інформації з відвідин совєтського диктатора Нікіти Хрущова в Каліфорнії, зокрема в Лос Анджелес, закінчила їх карикатурним рисунком, на якому совєтський диктатор сховав своє справжнє обличчя за усміхненою маскою, тримаючи в руці за спиною ще кілька таких же карикатурних масок, щоб закласти їх відповідно до потреби. Тим часом, слідкуючи уважно за всіми безчисленними газетними, радіовими і телевіз. повідомленнями і коментарями, що ними покривається справді вичерпуючо всі навіть найменші деталі з цих відвідин, можна прийти до висновку, що Америка зірвала всі ті маски з диктатора і з кожним днем краще пізнає його справжнє обличчя однаково примітивного, як і брутального тирана, що просьбами і грозьбами добився запросин на відвідини в Америці в пропаґандивних та багатьох інших підривних цілях. Останній кінець тижня був багатий в події в кожному з цих відношень. У п'ятницю 18-го вересня Хрущов виступив перед Генеральною Асамблеєю Об'єднаних Націй з пропаґандивною пропозицією повного роззброєння світу впродовж чотирьох років. В показаних і виголошених та написаних коментарях на цю тему підкреслюється не тільки очевидну її нереальність, але й її пропаґандивну примітивність, бо така пропозиція, без рівночасного пляну відповідної контролі такого роззброєння, означає пропозиції однобічного роззброєння вільного світу, щоб його можна було „мирно" підкорити Москві. Подібні нісенітниці плів Хрущов і в усіх інших своїх виступах, замітних своєю пропаґандивною примітивністю. Було ще пів біди, як Хрущов відчитував свої пропаґандивні заяви, написані кимось грамотним. Коли ж йому приходилось відповідати чи заявляти імпровізовано, на швидку руку, то він плів безліч всіляких нісенітниць, допомагаючи собі заповнити час постійним повторюванням фрази „понімаєте", що мало хто „понімав", бо добре вишколені перекладачі намагались вигладжувати його нікудишню мову. При цьому в кожному випадку помітне було намагання американських господарів піти назустріч проханням президента Айзенгавера та виявляти якнайбільше поблажливости у відношенні до того без сумніву для нікого небажаного „гостя".

МОГУТНІ МИРНІ ДЕМОНСТРАЦІЇ ПРОТИ ХРУЩОВА ПІД ЗНАКОМ УКРАЇНСЬКОЇ БОРОТЬБИ ЗА ВОЛЮ І НЕЗАЛЕЖНІСТЬ

Ню Йорк. — Хоч „Тиждень Поневолених Націй" був схвалений Конгресом і проголошений Президентом в липні, то справжнім завершенням тижня поневолених націй можна з вважати минулу п'ятницю, суботу і неділю, 18, 19 і 20-го вересня, що в цій світовій метрополії стояли цілком під знаком могутніх демонстрацій проти Хрущова і репрезентованої ним рабовласницької совєтської системи, при чому ці демонстрації мали явно переважаючий український характер. Почалися вони вже в четвер, 17-го вересня, негайно після приїзду Хрущова до Ню Йорку та під час його виступів в готелях Комадор і Волдорф Асторія, але найбільшого розголосу в місцевій американській пресі набрали вони в п'ятницю, які відбулися біля будинку Об'єднаних Націй, де виступав Хрущов. Місцевий "Daily News" з 19-го вересня так описує ці демонстрації:

„Холодне коректне прийняття, що зустрічало Хрущова від часу його приїзду до міста в четвер, нагло розігрілось вчора по полудні в оклики та навіть п'ястуки збоку сильно схвильованої маси приблизно 500 демонстрантів біля головної квартири Об'єднаних Націй. Перший вибух під час відвідин Хрущова був започаткований криком невідомого ближче демонстранта, як червоний „босс" вийшов з будинку Об'єднаних Націй після його промови о годині 1:42 по полудні. Це запалило демонстрантів, головно мадярів, українців і китайців, через вулицю на 1-ій евеню. Численні демонстранти енерґійно виступили проти приятелів Хрущова а пікетова лінія нагло перетворилась в замішаний, крикливий натовп. В гуркоті 100 мотоциклів його поліційної ескорти, Хрущов не чув вигуків. Коли ж його валка завернула на північ до Волдорф Асторія, де він зупинився, тоді кінна і піша поліція відперла демонтрантів на південь на ріг 42-ої вулиці і 1-ої евеню . . ."

Ця сама газета помістила і тому ж числі багато фотознімок з демонстрації, включно: великою фотознімкою на першій сторінці, на'якій видніють великі написи в роді „Українці борються і вмирають за волю і незалежність", „Воля для України" і подібне. На третій сторінці є велика фотографія, на якій на тлі будинку Об'єднаних Націй, видно американський і український прапори, а посередині транспарент, з англомовними написами: „Із 4,000 українських католицьких церков червоні наїзники не залишили відкритою ані одної"; „Слава героїчній Українській Повстанській Армії, борцям за волю!"; „Не можна навіть описати червоно-московських злочинів на Україні" і тп. Ще одна величезна світлина, із комасованими разом численними українськими транспарентами, поміщена на двох середніх сторінках часопису. Ширші звідомлення про демонстрації проти Хрущова, з відміченням їхнього українського характеру, надрукували й інші місцеві та крайові американські часописи, як також телевізійні станції передавали фрагменти з демонстрацій, на яких видні були таблиці з написами та згадками про Україну. Публіка Ню Йорку, як і країни, була у великій мірі під враженням цих демонстрацій та їх кличів.

В УСІХ УКРАЇНСЬКИХ ЦЕРКВАХ ВІДПРАВЛЕНО БОГОСЛУЖЕННЯ В НАМІРЕННІ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ

Минулої неділі, 20-го вересня, в усіх українських святинях у цій країні були, з доручення ієрархів, відправлені Богослуження в намірені українського народу та виголошені відповідні проповіді. Конкретною причиною того були теперішні відвідини в цій країні ката України, Нікіти Хрущова.

Типова поза совєтського диктатора під час одного із багатьох його пропаґандивних виступів в Америці.

ХРУЩОВ ПОВТОРИВ В ОН ПРОПАҐАНДУ ПРО РОЗЗБРОЄННЯ СВІТУ

Об'єднані Нації. — На пленарному засіданні Генеральної Асамблеї Об'єднаних Націй в минулу п'ятницю 18 ц. м. Нікіта Хрущов виголосив 70-хвилинну промову, із якої перших 30 хвилин були присвячені теперішній холодній війні з повторенням совєтських вимог щодо ліквідації „окупаційного стану" в Західньому Берліні, а решта промови була присвячена проблемі міжнародного роззброєння. Говорячи про те, як покращати установу Об'єднаних Націй і усунути причини холодної війни, Хрущов м. ін. домагався „вивести з будинку ОН трупа" — вільний Китай та впровадити на його місце комуністичний Китай. Окремий пропаґандивний зворот в його промові стосується азійсько-африканських країн, — та з запевнюванням, що Совєти „завжди були і є" проти всяких форм колоніялізму. — Широко малював Хрущов грізний для світового миру нинішній стан перегонів у зброєнні та небезпеку, що грозить людству від вибуху нової війни, залежної, як він казав, від „дурного випадку", від технічної недосконалости чи атаки шалу пілота в одному літаку з атомовою бомбою. Хрущов покликався при цьому на якогось американського ученого В. Девідсона (що його ідентичність є, як твердить „Ню Йорк Таймс", містерією), який заявив, що одна теперішня во-

(Продовження на стор. 4ій)

КОМІСІЯ ОН ДІСТАЄ В ЛЯОСІ ДОКАЗИ КОМУНІСТИЧНОЇ АҐРЕСІЇ

Вієнціян. — Комісія Об'єднаних Націй для провірки, чи дійсно північно-в'єтнамські комуністи з активною допомогою від комуністичного Китаю переводять збройну аґресію проти малої південно-азійської держави Ляос, дістала вже такі докази, але збирає їх далі. Ця комісія від Об'єднаних Націй складається з репрезентантів Японії, Італії, Тунісії і Арґентини і вона перебуває в Ляосі від вівтірка минулого тижня. Ляоський уряд передав їй негайно 20-сторінковий меморіял із документарним матеріялом. Місії Об'єднаних Націй передано перехоплені від північно-в'єтнамських комуністів офіційні письма до ляоської прокомуністичної партії Патет Ляо, яка становить ядро комуністичної диверсії проти леґального демократичного режиму в Ляосі. Комісія переслухує полонених, між якими є також капітан реґулярної північно-в'єтнамської армії та один старшина, який дезертував з тієї армії до Ляосу. Члени місії Об'єднаних Націй виїдуть у цьому тижні до північного Ляосу, де почалась комуністична аґресія. З приїздом місії від Об'єднаних Націй комуністи сповільнили свій наступ, ба навіть відтягнули поза кордон частини реґулярної північно-в'єтнамської армії. Проте партизанські бої ведуться далі. До столиці Ляосу привезено під кінець минулого тижня 110 ранених вояків. Ляоська армія застосувала тепер супроти комуністичних партизанів ту саму тактику, яку вони стосують: вояки передягаються в цивільний одяг, неспостережно втискаються в райони, де оперують партизани й зненев'я атакують їх. Між доказами, що ця комуністична диверсія користується активною підтримкою з північного В'єтнаму і з комуністичного Китаю, є відламки гранат та різні частини зброї комуно-китайського походження. Комісія Об'єднаних Націй перебуватиме в Ляосі ще тиждень-два, залежно від кількости зібраного матеріялу, після чого складе звідомлення Раді Безпеки ОН. Ляоський уряд рішуче відкинув совєтську пропозицію, щоб скликати нову міжнародну конференцію для справи Ляосу, бо, мовляв, ціллю такої конференції було б тільки видерти для комуністів нові концесії. Ляос, каже урядовий комунікат в цій справі, не становить міжнародної політичної проблеми, а вся проблема зводиться до комуністичної аґресії, яку треба приборкати.

Лідери робітничих спілок засипали Хрущова неприємними запитами

Сан Франціско. — Сім віцепрезидентів централі американського зорганізованого робітництва, Американської Федерації Праці — Конґресу Індустріяльних Організацій, влаштували для Хрущова в Сан Франціско обід, після якого вони з'ясували йому позиції і стан американського робітництва та поставили йому цілу низку найбільш для нього неприємних запитів. Ця зустріч не мала офіційного характеру, бо верхівка названої американської робітничої централі рішила була не стрічатися з Хрущовим, як головою режиму, який відмовляє робітникам примітивних прав. Однак тому, що Хрущов і вся совєтська пропаґандивна машина постійно твердять, що тільки в комуністичному світі робітники є звільнені від „капіталістичного визиску" та що в Америці, як скрізь у світі, є взаємно ворожі кляси, між якими йде боротьба, то лідери зорганізованого робітництва рішили сказати йому правду в очі. Цю ціль тієї зустрічі пояснив віце-президент згаданої центральної організації юній, президент спілки З'єдинених автомобільних робітників, Волтер Рутер, який був на зустрічі з Хрущовим речником делеґації. Він поставив м. ін. Хрущову такі запити: коли робітники в Совєтах дістануть право страйкувати, чому совєтський карний кодекс погрожує карами до 15 років в'язниці за страйк, чому на Мадярщині виарештовано 359 робітничих діячів і де вони поділись (при чому вручено Хрущову поіменну листу), чому стільки втікачів утікає на захід з-поза залізної заслони і т. п. За коментарями преси, листа запитів, звернених до Хрущова, „не брала під увагу його високого тиску крови". Головою на тому зібранні був Джеймс Кері, президент Міжнародної Спілки робітників електричного, радіо і машинового промислу. З совєтського боку у цій зустрічі взяли участь крім Хрущова — міністер закордонних справ Громико, амбасадор Меншиков, голова державної комісії для культурних зв'язків Жуков, голова Дніпропетровської економічної ради Тіханов і редактор „Ізвєстій" Аджубей. Представник Президента Генрі Кебот Ладж не був приявний, бо робітничі лідери не хотіли надавати зустрічі офіційного характеру. Не було теж представників преси, тому нема докладних даних про реакцію Хрущова.

МАЗЕПИНСЬКИЙ ЗДВИГ УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІ В НЮ ЙОРКУ — ДЕМОНСТРАЦІЯ ПРОТИ ГОСТИНИ ХРУЩОВА

Ню Йорк. — Минулої суботи і неділі, 19 і 20-го вересня, тут на великому стадіоні на острові Рандолфа відбувся ювілейний Мазепинський здвиг української молоді, що також стояв під знаком протестів проти візити совєтського диктатора Хрущова. Здвиг в суботу відбувся при відносно малій кількості публіки та був присвячений головно передбаченим у програмі різним, головно спортовим змаганням молоді. В неділю, при чудовій погоді, зібралось на стадіоні коло тисячі української молоді, головно уніформованої із Пласту і Спілки Української Молоді Америки та багатьох спортових дружин, як також молоді з МУН та інших організацій. Також і в цьому дні програму виповнили головно спортові змагання та дефіляда молоді перед представниками громадянства. Дефіляду вів і нею керував зодягнений в уніформу сотник американської авіяції, адв. Володимир Стек, разом з членами Комісії Молоді в Ювілейному Комітеті Мазепи з д-ром Савчаком, Вол. Бакадом та іншими. Майстром церемонії був касир УКК та заст. головного предсідника УНСоюзу п. Йосип Лисогір. Із промовами до української молоді та на актуальні теми, нав'язуючи до роковин Мазепи, виступали: голова Ювілейного Комітету Мазепи проф. Володимир Січинський, президент УКК і гол. предс. УНС п. Дмитро Галичин, посол канадійського парляменту і член канадійської делеґації на теперішній Генеральній Асамблеї ОН п. Микола Мандзюк, посадник міста Боффало п. Френк Седета, що спеціяльно приїхав на цю маніфестацію, щоб прочитати на ній схвалену Міською Радою Боффало резолюцію проти Хрущова, кол. стейтовий сенатор і теперішній комішенер міста Джерзі Сит. Джеймс Моррей, що кілька тижнів тому вернувся з відвідин в Києві та голова УККомітету проф. Лев Добрянський. Була також мистецька програма, яку виконали танцюристи під проводом адв. Ів. Флиса. Імпреза закінчилася роздаччю нагород переможцям у змаганнях.

Розгніваний Хрущов хотів вертатися до Москви, коли не побачив парку Дісніленд

Лос Анджелес, Каліфорнія. — 19-го вересня совєтський прем'єр відлетів із Ню Йорку до Лос Анджелесу в Каліфорнії, куди прибув після 5 годин і 27 мінут, і в 3.10 год. по полудні був вже на місці. На прийнятті в готелі Амбасадор він повторив свої пропозиції про загальне роззброєння, згадавши про те, „що перша Заповідь Божа навчає „Не вбивай!". Але клопоти Хрущова почалися вже на летовищі, де його привітав посадник міста Норріс Павлсон словами: „Вітаю вас в місті Лос Анджелес, де завжди трапляються речі „неможливі". Після того Хрущов відклав свою написану промову і коротко подякував за можливість оглядати місто. Незабаром те „неможливе" сталося, бо Хрущову сказали, що він не зможе оглядати розривкового парку Дісніленд, бо поліція не може забезпечити безпеку совєтського прем'єра під час поїздки туди і побуту в тому парку. Хрущов, крім того, ще мав неприємну дебату з головою кінової корпорації „Твентієт Сенчері — Фокс Фільм" Сп. Скурасом. Хрущов із пересердя почервонів і кричав: „Я є прем'єром СССР. Я дістав програму, що я маю тут побачити. І саме тепер мені сказали, що я не можу їхати до Діснілєнду. Що ви там маєте? Чи звідтам випускаєте ракети? Що там сталося в Дісленді, чи там не вибухла холера? Чи ґанґстери захопили ту місцевість?" Хрущов казав, що „дуже а дуже хотів би" бачити той парк. Він заявив, що негайно може вернутися до Москви, бо подорож звідтам тривала коротко, і така сама віддаль звідси туди назад.

В Іраку розстріляно 17 лідерів останньої змови проти режиму

Багдад. — В минулу неділю 20-го вересня на в'язничному подвір'і в столиці Іраку Багдаді розстріляно 13-х старшин, учасників військового бунту в минулому березні проти режиму генерала Абдула Каріма Кассіма. Найстарший рангою поміж розстріляними був командир другої дивізії в Моссулі, генерал Надім Табокхалі. Водночас повішено чотирьох цивільних учасників тієї змови, між ними двох колишніх міністрів за попереднього режиму короля Фейсала. Зате в комунікаті про цю екзекуцію нічого не сказано про цілий ряд інших міністрів і високих урядовців передреволюційного режиму, які від перших днів перевороту генерала Кассіма перебували у в'язниці: або вони далі там перебувають, або переведено екзекуцію над ними в тайні. Водночас в цією останньою кривавою розправою з противниками теперішнього режиму в Іраку, до комуністичного Китаю виїхали на кількатижневі відвідини ті, які безпосередньо вислали на смерть згаданих вгорі змовників: голова і головний прокуратор так званого „народного суду", що діє в Іраку.

Англійська королева розв'язала парлямент

Лондон. — Єлисавета II вернулась в минулу п'ятницю 18 ц. м. з замку Белморал в Шотляндії до Лондону, щоб підписати формальний акт розв'язання обох палат англійського парляменту і розписання нових виборів на 8 жовтня ц. р. Вибиратимуть 630 послів палати громад, з-посеред яких в часі розв'язання останнього парляменту 338 мандатів мали консервативи, 278 соціялісти, 6 лібераліи й 1 незалежний, решта необсаджені. Кілька заслужених старих парляментаристів, які більше не кандидуватимуть, м. і. 71-річний колишній міністер внутрішніх і закордонних справ в соціялістичному уряді Клемента Етлі, пізніший голова парляменту Герберт Моррісон, що 36 років був парляментарним послом, дістануть шляхетські титули з правом членства у палаті лордів.

ГРОМАДЯНИ СХІДНЬО-ЕВРОПЕЙСЬКОГО ПОХОДЖЕННЯ ДЕМОНСТРУВАЛИ ПРОТИ ХРУЩОВА В ЗАПОВНЕНІЙ КАРНЕҐІ ГОЛЛ

Ню Йорк. — Минулої неділі, 20-го вересня, тут увечорі у великій і заповненій залі Карнеґі Голл відбулася могутня демонстрація проти Хрущова, влаштована Конференцією Американців Центрального і Східнього Европейського Походження, при співучасті і співпраці Американських Приятелів Поневолених Народів та інших патріотичних американських організацій. Абсолютну більшість учасників демонстрації становили українці, що виявилось, зокрема при інциденті з мапою перед початком імпрези. На сцені була бо вивішена величезна мапа, на якій Совєтський Союз був намальований червоною фарбою, а т. зв. сателітські країни темною, при чому Україна, хоч і окремо зазначена написом, була також замальована червоною фарбою і з неї, як і з Росії, вказували стрілки комуно-московської аґресії на сателітів. Приявні українські діячі гостро запротестували проти такої мапи і її негайно, на інтервенцію адвокатів Волинця і Стека, стягнено зі стіни під гучні оплески приявних.

Започатковано маніфестацію відспіванням американського національного гимну та молитвою. Відкрив її опісля палким вступним словом президент Конференції Американців Центрального і Східнього Европейського Походження, монсіньйор Іван Балькунас, який опісля виголосив ще відповідне слово. З промовами виступали: президент Американських Приятелів Поневолених Націй — Христофер Еммер, що також проводив маніфестацією, голова Асамблеї Поневолених Европейських Націй Стефан Корбоньскі, що в своїй промові, під гучні оплески публіки, з окремим признанням говорив про українців та їх жертвенну боротьбу проти червоної Московії, а дальше національно-китайський представник в Об'єднаних Націях та голова китайської студентської організації, екзекутивний голова Конференції Американців Центрального і Східнього Европейського Походження та президент УККомітету Дмитро Галичин, президент відомої з антихрущовської постави організації „Фрідом Гавз", представник мадярів, що також висловлював признання для українців і їх боротьби за волю, та інші. Мистецьку частину програми виповнив відповідними піснями відомий наш хор „Думка" під диригентурою мґра Л. Крушельницького.

В АМЕРИЦІ

● **Сенатор - республіканець Кеннет Кітінг** із Ню Йоку промовляв на телевізії і відчитав листа одної жінки з Ню Йорку, яка висміває старі, ще з 19-го віку плювальниці в коридорах будинку Конґресу у Вашинґтоні. Ця жінка закликає сенатора, щоб зробив щось для ліквідації „цих неохайних реліквій 19-го віку". Сенатор вислав цього листа до відповідної сенатської комісії для здійснення цієї вимоги.

● **Департамент скарбу** повідомляє, що в першій половині ц. р. зменшилася скількість золота, яке відходить закордон, бо туди продало тільки цього шляхетного металю вартости $825,100,000, а минулого року ЗДА продали закордон золота на суму $1,458,600,000 в тому самому часі.

● **Наприкінці минулого тижня** тягаровий поїзд коло Весіки, Міннесота, наїхав на авто. Згинули 39-річна Ірина Ціммерман та її 6 дітей у віці від 13 до 2 років. Чоловік пані Ціммерман, фармер, довідавшись про це нещастя, знепритомнів.

● **Сенатор - демократ Естес Кіфовер** із Теннесі заявив, що він вже не буде кандидувати на президента, як це робив в 1956 р. Цю заяву він склав у зв'язку з пропозицією одного демократичного політика з Небраски настановити Кіфовера на кандидата на президента у правиборах, які відбудуться в травні 1960 року.

● **Федеральне бюро погоди** передбачає, що в найближчих 4-ох тижнях у північно-східних стейтах від Висконсіну до Кентоки і Вірджінії температура буде холоднішою від нормальної. В інших стейтах температура буде нормальною, а найтепліше буде в Монтані і над берегом Каліфорнії. У стейтах на схід від Дакоти і на північ від Кентоки і Вірджінії атмосферичних опадів буде менше від нормальних. Пересічна температура для того часу: Ню Йорк — 63.5; Шикаґо — 60.5, Денвер — 57.3 і Сан Франціско 61.2.

Український похід маршував 5-ою Евеню в Ню Йорку

Ню Йорк. — В неділю 20 ц. м. о год. 5-ій почав формуватись на 41-ій вулиці напроти Публічної Бібліотеки у центрі Ню Йорку похід українських мешканців цієї метрополії світу. В годину пізніше він рушив 5-ою Евню вгору до 57-ої вулиці, де скрутив на 7-му Евню, під Карнеґі Голл. Впереді походу їхали авта з плякатами й транспарентами: „Кат України між вами — Америко прокинься", „Москалі — геть з України", „Хрущов знищив Православну й Католицьку Церкви в Україні" і т. д. М. ін. везено великий портрет митрополита Й. Сліпого, що все ще карається на совєтському засланні. Численні транспаренти несли теж маніфестанти. Маніфестація посувалась центральною вулицею Ню Йорку в повній тиші, маніфестанти йшли з відкритими головами. У поході йшло коло 2,000 осіб. Поліція припинила автомобільний рух по одному боці 5-ої Евню і не ставила найменших перешкод спокійному походові, який на численних прохожих робив велике враження. Впорядчики роздавали прохожим відповідну інформаційну летючку. Похід йшов рівно одну годину.

У СВІТІ

● **Комуно-китайська верхівка** нараджувалась під проводом Мао Тсе-тунґа в Пейпінґу над болячками новостворених комун, над „ухилами" правої опозиції в комуністичній партії Китаю і над можливістю амнестії для кримінальних злочинців у зв'язку з 10-річчям комуністичного режиму у в Китаї.

● **У столиці Ляосу,** Вієнціяну, перебувають чотири делеґати з 14 дорадниками, як обсерватори Ради Безп. Об'єд. Націй. Перше, що їх вразило, це не комуністична партизанка, а брак в місті водопроводів, каналізації та закладу для чищення вулиць. Поруч з несамовитим брудом, впадають в очі у Вієнціяні зграї собак, яких за ляоським законом не вільно вбивати.

● **В англійських парляментарних виборах,** крім консервативів і соціялістів, візьмуть участь лібералі. Колись керівна в Англії Ліберальна партія мала в останньому парляменті тільки 6 послів. Їх лідер, Джо Ґрімонд, гостро атакує в своїх виступах „реакційних консервативів" і „забріханих соціялістів". На списку кандидатів Ліберальної партії 221 особа.

● **У Кракові американський** інженер польського походження Владислав Порай-Вернацький керуватиме будовою великого шпиталю за американськими зразками. Мільйон долярів мають зібрати на цю ціль в Америці з польських добровільних датків і з американської державної допомоги, а три мільйони має дати польський уряд.

● **У Південно - Африканському Союзі** прийнято закон, який дозволяє засудженим на кару від 4-х до 42-х днів в'язниці — відсиджувати ту кару „на рати", частинами, по суботах і неділях. В будні дні таких в'язнів випускатимуть додому, щоб вони могли ходити на працю. Таку методу стосують головно до покараних за пияцтво і порушення приписів автомобільної їзди.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N. J.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$ 12.00	One year	$ 12.00
На пів року	6.25	Six months	6.25
На три місяці	3.25	Three months	3.25

За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріяли.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

НЕПЕВНІСТЬ ВИБОРЧИХ КАНДИДАТУР

У зв'язку з перебуванням Хрущова в Америці забуваються інші проблеми. Але вони існують, Хрущов від'їде й забудеться, і сам календар зактуалізує справу — виборів. До найбільш характеристичних рис американського політичного життя належить змінливість настроїв виборців під впливом подій, що їх — очевидно — ніхто не всилі передбачити. Ось так, від часу минулорічних осінніх виборів ми бачили кілька таких виразних коливань супроти найповажніших кандидатур, що їх береться під увагу в президентських виборах 1960-го року.

Американська преса, призадумуючись над можливими кандидатурами, на першому місці ставила віце-президента Ричарда Ніксона, як безсумнівного кандидата Республіканської партії. Але минулорічні вибори сильно захитали шансами цього діяча: поперше, Республіканська партія зазнала такої великої поразки, що шанси кожного її кандидата в наступних виборах значно змаліли, і — подруге — престиж Ніксона дуже потерпів внаслідок прогри республіканців у традиційно-республіканському стейті Каліфорнії, рідному стейті Ніксона, де він керував виборчою кампанією своєї партії, що скінчилась втратою постів губернатора та одного сенатора у користь — демократів. Зате, наче автоматично, виринула нова сильна потенціяльна кандидатура Нелсона Рокефеллера, який, всупереч загальнокрайовій поразці Республіканської партії, здобув світлу перемогу в Нюйоркському стейті, перемігши губернатора Аверелла Гарримана і потягнувши за собою вибір сенатором республіканця Кеннета Кіттінга. Рокефеллер до цього часу ще не висловився, чи згідний він кандидувати й виступати, як суперник Ніксона на конвенції Республіканської партії, дармащо поважний гурт його прихильників настоює на цьому. Виявиться це в недалеких правиборах у стейті Ню Гемпшир, що його традиційно визнають за ніби пробний камінь загальнокрайових настроїв.

Тим часом популярність Ніксона несподівано зросла завдяки двом подіям: його активізації в політиці супроти Совєтів та його головуванню в окремій Комісії, що її покликав Президент для стеження за економікою країни, а фактично для боротьби проти інфляції. Діяльність згаданої Комісії піднесла повагу Ніксона в господарських колах, а його відвідини в Москві спопуляризували його в народі. Правда, ця подорож, як і приписувана Ніксонові ініціятива щодо запрошення Хрущова до ЗДА — це був риск, бо одно й друге могли дуже пошкодити йому в очах антикомуністично настроєних громадян, настороження супроти будь-якого натяку на можливість угодівства. Однак, Ніксонові і в Москві, а потім і в Америці значно допоміг сам Хрущов: своїми нетактовними, мітинґово-аґітаційними заввагами на відкритті американської виставки в Москві, і — потім — своїми зворотами проти Ніксона в Америці, який ніби „зле розуміє" Совєти і їх ватажків, Хрущов зробив Ніксонові якнайкращу рекляму. Ці завваги Хрущова, як і низка промов Ніксона вже після його повороту з СССР, доказують, що Ричард Ніксон дійсно знаменито орієнтується в цілях і характері російських комуністів, і що в закордонній політиці має він досвід не менший, як у внутрішній.

По демократичному боці найповажнішим кандидатом уважали ще рік тому лідера сенатської більшости, сен. Линдона Джансона. Розбіжності поміж т. зв. північними ліберaлами і південними консерватистами в Демократичній партії, одверта критика під адресою лідерства сен. Джансона в Сенаті збоку голови партії Пола Батлера, що спирається на Дорадчому Комітеті тієї партії, врешті значний зріст поваги Айзенгавера за час останньої сесії Конгресу — послабили популярність сен. Джансона і збільшили шанси молодого сенатора Джана Кеннеді. Хоч проти арґументу, що президентом ЗДА не може бути католик, виступив навіть кол. президент Гаррі Труман, — все ж католицьке віроісповідання сен. Кеннеді не перестає бути предметом дискусії. Поважніше те, що ліво-демократичні кола в робітничих спілках насторожились супроти сен. Кеннеді у зв'язку з новим робітничим законом, прийнятим у багато гострішій формі, ніж цього хотіли спілки. За пресовими коментарями, на суперечках довкола осіб сен. Джансона і сен. Кеннеді, найповажніших потенціяльних кандидатів Демократичної партії, найбільше міг би скористати Адлей Стівенсон, якби він погодився пробувати втретє щастя в президентських виборах.

Але до листопада 1960 року може ще статися багато такого, що знову пересуне настрої партійних проводів і симпатії широких кіл громадянства в сторону інших кандидатів. Бо в цьому зміст демократії, тісно пов'язаної з життям і його актуальними подіями.

СТОРІЧЧЯ НАФТИ

Під кінець серпня цього року мале містечко в північно-західній Пенсилвенії, Титусвілл, стало відомим на всій території ЗДА. Сто років тому, в 1859 році, відкрито в тому містечку перше джерело нафти. Денна продукція його становила всього лише десять барил, але через сто років від тієї історичної дати денна продукція нафти по всьому світу виносила вже дев'ятнадцять мільйонів барил.

Цю важливу для американського промислу річницю відзначено в Титусвіллі урочисто й на на всю країну, високі державні урядовці прибули в той день у цю глуху частину Пенсилвенії, дармащо тепер там можна бачити тільки „музейні" залишки давньої слави. В той день американська пошта випустила спеціяльну поштову марку оливного кольору з модерною нафтовою вежею-шибом. „Не випадково нафтовий промисл мав початок на вільній американській землі — сказав на святі головний поштмайстер Соммерфілд, — бо пізніше став цей промисл вітальною охороною нашої свободи. Американський народ завдячує цій галузі промислу дуже багато, бо це вона зробила Америку могутньою і багатою, зокрема високо піднесла життьовий рівень нашого народу". Майже п'ятдесят тисяч гостей з цілої країни прибуло на цей день до маленького Титусвіллу.

У наступних роках відкрито джерела нафти в сусідньому стейті Огайо, потім в Кензасі, Каліфорнії, в Колорадо і в стейті Теннесі. А вже для масового вжитку розпочато видобування нафти з початком цього сторіччя. В той час відкрито велетенські поклади цього продукту в Оклагомі і в Тексасі, що й по сьогодні є місцем найбільшої продукції цього основного джерела енерґії.

Один американський журнал за вересень 1859 року подавав такі хвилюючі звідомлення з околиці цьогорічного ювілята, Титусвіллу: „Майже за одну ніч околиця Оливного Потоку (тодішня назва Титусвіллу) змінилася до непізнання. Скрізь зароїлося людьми з близьких і дальших сторін. Купці лишають крамниці свої, ремісники свої варстати, селяни — фарми, навіть духовники лишають свої громади, бо всі поспішають на це місце, де відкрилися такі небувалі перспективи заробітку. Усю західню частину Пенсилвенії огорнула „нафтова гарячка"...

Щоправда, нафту в її первісному стані знали мешканці інших континентів ще в сіру давнину, але не добували її з глибоких надр, а лише збирали на поверхні землі. Також не вживали її для господарських та промислових цілей, як це сталося сто років тому на американській землі, в Титусвіллі, а потім в інших стейтах ЗДА. Старі єгиптяни вживали нафти для консервації тіл небіжчиків, відомих мумій. Стародавні греки під час своїх славних Олімпійських Ігрищ вживали нафтової олії для відомих похідних огнів — для своїх змагунів. В далекому Китаї ще перед Христом опалювали нафтою поганські святині. А в Новому Світі, саме в околицях славного Титусвіллу, індіянські племена збирали на поверхні Оливного Потоку золотисто-брунатну рідину для своїх ритуальних вогнів. В цій історичній місцевості вперше видобуто в 1859 році нафту при помочі верчення на глибині 134 стопи.

До часів „батька автомобіля", Генрі Форда, єдиною формою очищеної нафтової олії була керосина, яку масово вживало населення Америки для освітлювання домів та вулиць. З епохальним винаходом газового автомобіля, розпочинається нова доба в продукції і щораз дальшій специфікації цього „плинного золота". Тепер годі уявити собі Америку, а то й решту країн світу, без цього джерела світлової енерґії, що мільйонами барил пливе по всіх континентах світу. За підземні нафтові поклади вже велися криваві революції та війни, на наших очах іде смертельний змаг поміж волелюбним Заходом і червоним Сходом за ґегемонію над підземними покладами нафти на Середньому Сході, в Азії та Африці. Першенство у продукції цього фактора світового миру або війни мають ЗДА — у 1958 році видобуто на їх терені три більйони барил нафти у більше як 500,000 джерелах. Але називаний фахівцями резервовий баланс (запас на майбутні роки) нафти вже пересунувся поза кордони американського континенту. Приблизно світовий запас її становить 215 більйонів барил, при чому країни Середнього Сходу займають домінуюче місце, маючи аж 68 відсотків світових резерв, а ЗДА 14 відсотків, Венесуеля має 7 відсотків, а Далекий Схід 5 відсотків світової резерви цього джерела енерґії.

Капітан Метю В. Керсон, представник департаменту торгівлі ЗДА, який брав участь в ювілейних святкуваннях в Титусвіллі, сказав у своїй промові, що ЗДА мають тепер „замагазинованих" під землею 37 більйонів барил нафти та земного газу. Якби всі ці резерви вмістити в одному збірнику, сказав капітан Керсон, то цей збірник мав би одну квадратову милю, а глибина його була б у п'ять разів більша, як нюйоркський велетень-хмародер Емпайр Стейт Билдинг... „Вся наша нація, — сказав згаданий представник з Вашингтону, — у великій пошані схиляє голову перед піонерами нафтового промислу в ЗДА і перед усіми її передовими людьми за останніх сто років, бо вони в поважній мірі зробили нашу країну наймогутнішою в світі".

Передумуючи сказане під час ювілейних святкувань у колишньому Оливному Потоці, український читач цих рядків важко зідхне, пригадавши собі невеселі „піонерські часи" свого рідного й далекого „Титусвіллу" — Борислава. Ще трохи — і там відзначатимуть сторіччя галицької нафти, якою збагачувалися всі, навіть французи та англійці, лише не предковічні власники тих багатющих джерел...

А. Ч.

Вступайте в члени Українського Народного Союзу, бо він дає Вам дешеві та вигідні різні роди забезпечення життя і рівночасно є оборонцем української справи в Америці. Український Народний Союз поважають і американці не тільки завдяки 70 тисячами членства і 20-ти мільйонового майна, але і за його гідну, високопатріотичну поставу в обороні свободи і демократії.

НЕЙМОВІРНЕ, АЛЕ ПРАВДИВЕ

До найяскравіших, найбільш кричущих і найбільш характеристичних явищ в підсовєтській українській дійсності належить ситуація в мовній ділянці. Не зважаючи на те, що, згідно з совєтською конституцією Україна є окремою державою, яка „добровільно об'єдналась" в Союзі з іншими совєтськими республіками і має свої окремі міністерства освіти і культури, і не зважаючи на те, що офіційно урядовою мовою в цій республіці є мова українська (хоч насправді, в конституції немає ніякої згадки про мову), панівною мовою в Україні є сьогодні і в урядах і в публічному житті мова російська.

Твердження української національної преси й українських національних середовищ у вільному світі про наявність такого парадоксального стану в УССР зустрічалися і зустрічаються з гострою реакцією не тільки тих чи інших проґресистів, що запродали свою совість і честь московському окупантові, але й підсовєтської преси, друкованої українською мовою, і деяких підсовєтських письменників.

Тим часом наявність такого фактичного стану в Україні підкреслюють майже усі українські відвідувачі, що мали можливість останніми роками побувати в Києві, у Львові, Харкові чи в інших містах України.

Між тими, що їздили цього року в Україну і цікавилися тамошньою мовною ситуацією, було багато канадійців, в тому числі й канадійських українців. Побував у різних містах України і співробітник канадійського щоденника „Вінніпеґ Трібюн", Степан Мельник. У своїх репортажах з цієї подорожі і в доповідях, виголошених у Вінніпеґу, Ст. Мельник ствердив, що в усіх випадках, коли йому приходилось мати діло з представниками влади в Україні, ці останні говорили російською мовою, навіть тоді, коли він говорив по-українськи. В Харкові в автомобільному парку, поруч російських і англійських написів, він не зустрів жадного українського напису. В загальному Ст. Мельник ствердив парадоксальний, здавалося б, факт, що по таких великих українських містах, як Київ, Харків, Одеса, на вулицях чути здебільша російську мову, і все частіше чути цю мову навіть на вулицях таких міст, як Львів та Ужгород.

Наявність такого стану підтвердили два канадійські українці з Торонта, адвокат Т. Гуменюк та д-р Володимир Олійник, які цього літа з групою канадійських туристів відбули подорож по СССР, зокрема по Україні. В розмові з представниками української преси в Торонті Т. Гуменюк ствердив неймовірний, але правдивий факт, що українську мову можна частіше почути на вулицях Торонта, Вінніпеґу, Едмонтону та Монтреалу в Канаді, як у Києві, Харкові, Одесі та Ялті в Україні. На цю тему, зокрема про конечність вживання української мови в урядах, у школах і в публічному житті в Україні мали можливість говорити обидва згадані українці з міністром освіти УССР Іваном Білодідом та його співробітниками 28 липня ц. р.. В розмові в мінустерстві освіти обидва вони ствердили, що проблема української мови в містах України є сьогодні актуальнішою й гострішою, як справа збереження української мови по містах з українським населенням у Канаді, де існують тільки приватні українські школи, а державних шкіл — так, як це є в Українській ССР — немає. Інтересно, що і міністер Білодід і його співробітники в міністерстві не відповіли нічого канадійським гостям на їхню заввагу, що „коли українці в Канаді настоюють на тому, щоб зберегти і добре знати та вживати поруч англійської теж українську мову, то тим більше побажаним було б, щоб мешканці столиці Української ССР Києва й інших українських міст знали поправно, поруч російської, теж і українську мову".

Не відповіли, бо й не могли відповісти, бо ж цей фактичний стан постійного нехтування української мови в українській за назвою державі такий парадоксальний і неймовірний, що відповіді на нього справді таки годі знайти навіть міністрові УССР.

Разом із національно свідомими українцями відвідали цього року Українську ССР і деякі збаламучені комуністичною пропаґандою українці з совєтофільського т. зв. проґресистського табору в Канаді. Запізнавшись із сумною дійсністю в Україні і повернувшись до Канади, деякі з цих проґресистів стверджують тепер цілком явно, а інші лише в розмовах із знайомими, що ситуація з українською мовою в УССР є більш катастрофальна, як з українською мовою в англомовних середовищах ЗДА і Канади. Ці проґресисти підкреслюють, що немає чого дивуватися, коли українська молодь в англомовних країнах денаціоналізується і забуває свою мову, але зате треба дуже дивуватися й бити на тривогу, коли така ситуація з українською мовою існує в українській за назвою державі, де молодь по великих містах не тільки не вміє, але й не хоче говорити по-українськи.

Згідно із ствердженнями самих таки „проґресистів", під сучасну пору може бути мова не про те, щоб українці у ЗДА чи в Канаді здоганяли в мовній ділянці „Українську ССР", але в деяких випадках уже про те, щоб офіційні чинники й українці з більших міст УССР докладали стільки старань і заходів для збереження і плекання української мови, як їх докладають в цьому напрямку українці у вільному світі, в чужомовних не українських середовищах.

Справді таки, є одна Україна у світі, але в цій одній Україні, якій накинуто окупантську фірму „Української ССР" українська мова упосліджена і знехтувана.

ТАМ, ДЕ ЯТРІНЬ...

Там, де Ятрінь
круто в'ється,
Із джерельця б'є вода,
Поплинло моє весельце,
Наче мрія молода.

Може, в пісні
так співалось,
Чи було це, може, в сні,
Як зі мною ти стрічалась,
Серце зранила мені.

Скільки весен я питаю:
Де ж ти ходиш,
де живеш?
Чи позвеш мене з Дунаю,
Чи з далеких узбереж?

Знаю — Ятрінь
вічно в'ється,
А з джерельця б'є вода...
Лиш не випирне весельце,
Наче мрія молода.

ТИМІШ ОДУДЬКО

У ДЕСЯТИЛІТТЯ ОДНІЄЇ АКЦІЇ

(2)

Навчальні станиці

Всі українські діти у Німеччині й Австрії відвідують німецькі школи. В більших осередках ЦПУЕН подбало про створення шкіл українознавства. Але зовсім не охоплено ними дошкільної дітвори. Тому восени 1953 р. Об'єднання Українських Жінок розпочало творення шкіл і садків, а Союз Українок Америки перейняв опіку над цією акцією.

Акцію поставлено у формі патронатів. Відділи СУА в ЗДА перебрали підтримку навчальних станиць, оплачуючи доживу дітей і оплату за приміщення. Вже в грудні 1953 р. діяло кілька патронатів. Впродовж 1954 р. долучились до цієї акції ще й інші установи. І так, Український Золотий Хрест, Самопоміч і Марійська Дружина у Филаделфії створили теж патронати, і число навчальних станиць зросло до 10.

В половині 1954 р. виявилась потреба в опіці над навчальною станицею також в Австрії. Це йшло трудніше, бо там немає жіночої організації, що перейняла б нагляд над акцією. Але опіка жіночого гуртка над станицею у Куфштайні триває й дотепер.

Навчальна станиця складається зі школи українознавства і садка. Плян навчання укладає ЦПУЕН, яке також затверджує вчительську силу для школи. Садівничку затверджує Об'єднання Українських Жінок. Під час науки дітям школи і садка видають доживу, що складається з підвечірка або другого снідання. Про доживу дбає делеґатура ОУЖ з допомогою Батьківського гуртка. Вони також дбають про чистоту шкільного приміщення.

Делеґатури виповнюють щомісяця звітні листки про стан дітей, кошти доживи й інші поточні справи. Окрім того делеґатура ОУЖ, що має нагляд над станицею, провадить книговодство видачі грошей. Звітні листки підписують вчитель і Батьківський гурток.

Осяги навчальних станиць

Про них довідуємось із звітних листків. Вчителі перейшли матеріял, ухвалений шкільним відділом ЦПУЕН, і перевели зайняття, приписані для дитячих садків. Діти радо відвідують рідну школу.

Навчальні станиці підготовляють дитячі імпрези. Про них часто подибуємо згадки у пресі — вечір св. Николая, ялинка, свячене, Свято Матері. Діти виступають із піснями й віршиками, подекуди з п'єсками чи танцями. Це знову ж таки лучить їх із своєю громадою, яка охоче відвідує дитячі імпрези.

Це й спонукало матерей пошити дітям народне вбрання. Деякі делеґатури зробили це зорганізовано (Мюнхен-Моосах), підготувавши для матерей правильний крій і матеріял та підібравши узори.

Дітей із наших навчальних станиць запрошують на виступи німецькі виховні установи. З цього приводу делеґатури одержали вислови признання, згадала також про це німецька преса.

Труднощі навчальних станиць

У початковій стадії найбільшою перешкодою був брак учительських сил. Зневіра залишенців давалася взнаки, і важко було когось спонукати до такої роботи. Та вперта праця ОУЖ і дбайлива піддержка з-за океану робили своє. Згодом виявилося більше охочих, і врешті можна сказати, що всі станиці працюють без перебоїв.

Другою великою проблемою є брак приміщення. Німеччина відбудувалась по війні, але не вповні. Для залишенців побудовано нові помешкання, але в нових поселеннях не передбачено будинку на шкільну залю. Подекуди місцеві школи пішли назустріч і дозволили вживати шкільне приміщення в суботу по полудні. Лише одна станиця відновила й устаткувала кімнату на садок, а тепер користується безплатним приміщенням у будинках Апостольської Візитатури (Мюнхен-місто). Одна станиця силами батьків упорядкувала підвальне приміщення (Інґольштадт) і довгі роки провадила там навчання. Але прийшла хвилина, коли й ту „пивницю" станиці відібрали. Навчання відбувається переважно в залях ІМКА, в приватному мешканні голови делеґатури ОУЖ чи вчительки. Скромний бюджет навчальної станиці не дозволяє на оплату великого комірного чи на власне устаткування.

Стан навчальних станиць

Союз Українок Америки утримує, тепер 10 навчальних станиць (Ерлянґен, Мюлякер, Авґсбурґ, Новий Ульм, Інґольштадт, Мюнхен-місто, Мюхен-Моозах, Мюнхен-Людвіґсфельд, Розенгайм, Віннєнен) у Німеччині, а одну навчальну станицю в Австрії. В них навчається коло 500 дітей.

У навчальних станицях працює 11 садівничок і 13 учителів, разом 24 вчительських сили.

На утримання тих десятьох станиць Відділи Союзу Українок Америки висилають місячно 300 долярів. У цілому СУА виплатив на садки й школи українознавства та інші допомоги в Німеччині й Австрії 26,383.84 дол.

Нові форми допомоги

Праця навчальних станиць показала інші потреби української дітвори. Виявилося, що дітям потрібно не тільки доживи, але й одягу. Тому з нагоди свята св. Миколая й Різдвяних свят патронати обдаровували дітей теплим одягом і черевиками, що їх із надісланих грошей закуповувала делеґатура ОУЖ.

Правильна навчальна праця вимагає підручників. Спершу станиці користувались залишками із таборових шкіл. Пізніше, коли надруковано підручники в ЗДА й Канаді, деякі патрони надіслали станицям букварі (63 Відділ у Дітройті, 64 Відділ у Ню Йорку). Також виринула потреба шкільних бібліотек. Тут дуже добре проявили себе видавці дитячих книжок. „Свобода", „Говерля", „Базар", Дмитро Чуб, Ніна Мудрик-Мриц подарували комплекти видань для 15 шкіл. Також Відділи СУА пожертвували дитячі книжечки (22 Відділ в Шікаго). Тепер кожна навчальна станиця в Німеччині розпоряджає бібліотекою, з якої діти дуже радо користають.

Стипендії і Допомога Бабусі

Контакт навчальної Станиці з Відділами СУА ставав щораз тіснішим. Виявилось, що є багато талановитої дітвори, яка потребує скерування до фахової школи або фінансової підтримки в середній. Для цього встановлено три стипендії по 10 дол. місячно, які виплачують Відділи СУА.

Виявилось також, що серед залишенців є багато самітних і хворих старших жінок. Деякі з них були видатними громадськими діячками. Фонд „Мати й Дитина" висилав їм з нагоди Різдвяних свят невеличкий грошовий подарунок. Але їх ставало більше, і все більш відчувалось серед них потреба контакту й допомоги. Оце спонукало провід Союзу Українок Америки зробити цю допомогу постійною, і в першій половині 1958 р. встановлено її під назвою Допомога Бабусі. Кожен Відділ СУА старався взяти одну з таких жінок під свою опіку. Тепер вони дістають по 5 долярів місячно і листовну підтримку від своїх патронів. У Німеччині й Австрії є вже 15 „бабусь", що стоять у постійному контакті з зорганізованим жіноцтвом Америки.

Десять років — недовгий час. Але акція фонду „Мати й Дитина" за цей час себе вже виявила. Спрямована спершу на допомогу всім залишенцям, вона обмежилась однією чи двома галузями. Піддержка дітям, що розвинулась якнайкраще, стоїть під стислою громадською контролею і виявляє тенденцію дальшого розвитку.

Друга — Допомога Бабусі — не може бути широко стосована. У своїй шляхетній скромності вона підтримує найбільш упосліджену групу залишенців і дає їй почування опіки і зв'язку зі своїм народом.

У Світовому Році Втікача, коли кожна нація старається викликати зрозуміння для проблем утікачів, оця акція стає прикладом того, як можна порівняно невеликими засобами, при доброму впорядкуванні їх, скріпити людей на дусі і вказати їм дорогу до кращого.

СУСПЕНЗА — ЦЕ ШАШІЛЬ, ЯКИЙ ТОЧИТЬ ОРГАНІЗМ УНСОЮЗУ Й СПИНЯЄ ЙОГО РОЗВИТОК! — ПОЗБУДЬМОСЯ її НАЗАВЖДИ В ЦЕЙ ЮВІЛЕЙНИЙ РІК, А УНСОЮЗ СКОРО ОСЯГНЕ СТО ТИСЯЧ ЧЛЕНІВ!

Марія Вільна

МОЇ СПОГАДИ З ЧЕРВОНОГО ПЕКЛА

(2)

Я подам тут маленький приклад, щоб можна було уявити, як живе і працює робітник у червоному царстві. Робітник, по всіх крутійствах адміністрації, заробив 1,000 рублів, і має їх на списку виплат. Але тут виходять на яву нормовані законом обтяження: 1. 10% позика державі, яка ніколи і ні в якій формі не вернеться її власникові; 2. 6% прибутковий податок; 3. 6% за бездітність — якщо робітник не має дітей; 4. 2% профспілка; 5. 1-2% добровільні датки, „пожежне", МОПР, асекурація і т. д.

Зате „собраніями" годують службовців і робітників майже щодня, придержуючи змучених працею людей по кілька години. На цих „собраніях" втовкмачують їм в голови цифри виконання і перевиконання плянів, з поміччю яких Совєтський Союз має „наздогнати й перегнати Америку".

Найменше оплачувані робітники харчових підприємств і торговельні працівники. Наприклад, пекар заробляє місячно всього лише коло 300 рублів, але за взятий кусень хліба, вироблений його руками, судять його показовим судом, як „разхітітеля государственного імущества", і засуджують на кілька років. Такого визиску, такої експлуатації людини державою не було, нема й не буде ніде в світі.

Зате дуже добре живе партійна „верхушка", члени якої мають авта і найкращі мешкання — часто після зліквідованих „ізмєнніков родіни".

Багато розписувалась совєтська преса про „гнилий Захід", про деморалізацію західньо-европейської молоді, але ніколи нічого не згадувала про моральний занепад комсомольської молоді — дітей тої ж партійної „верхушки", які часом влаштовують такі оргії, що не одному злочинцеві з Заходу від здивування збіліло б око. Ось один випадок з багатьох:

Двоє дівчат, 15 і 16 років, батько яких професор університету, а мати старший викладач сільсько-господарського інституту, на протязі чотирьох років брали участь в банді грабіжників і вбивників. Вічно зайняті батьки нічого про це не знали. Коли прийшло до суду, де батьки виступали як свідки проти своїх дітей, присутні не вірили своїм ушам, коли чули відповіді, підсудних. Стільки цинізму, звірства і нахабства було в словах цих дітей, що, слухаючи їх, темніло в очах. Мати зомліла, а батько плакав, не знати — з сорому, жалю чи може за втраченими ілюзіями. Отаке комсомольське виховання дітей, от де криється большевицька мораль.

Торговельні підприємства працюють і спекулюють, як можуть, товарами, які дуже часто до покупця не доходять.

Спекуляція з-під поли розвинена дуже сильно, але в цьому немає нічого дивного, бо, при дуже низькій заробітній платні, торговельні працівники стараються поліпшити свій бюджет.

Пригадую собі один випадок з 1956 року із черги за цукром. Одна українка-львов'янка з дитиною дістала півкілограма цукру в одні руки, хотіла купити ще півкілограма і поставила дитину коло сусідки, що вже була близько мети. Нараз вискакує „совєтка", як називають у Львові росіянок, і кричить: „Ах ти сволоч такая, уже раз взяла сахар й ще хочеш, а нам не хватит! Ти мнє скажи, откуда ти такая умная приєхала сюда?" — Українка зблідла, мов смерть. — „Не я приїхала, — сказала вона спокійно, — а ти приїхала за 5,000 кілометрів. Ніхто тебе сюди не просив, а я вродилась тут, де стою". — Совєтка, мов божевільна, почала кричати: „Ти запроданка, ти бандєровка, я тєбє покажу!" — і побігла за міліціонером. Жінці з дитиною порадили піти, щоб уникнути нещастя. Але треба було бачити її очі: скільки в них було ненависти і погорди до представниці пануючої касти, яка вважає себе господарем усього, навіть душі людської.

Московські сатрапи, очевидно, добре знають про ненависть народу до комуністичної партії і уряду. В році 1956 чи 57 (не пригадую точно) Хрущов, їдучи з візитою до Чехо-Словаччини, мав зупинитися у Львові. Тоді львівське летовище, не знаю з яких причин, не могло прийняти реактивного літака ТУ-104, яким летів диктатор, і літак приземлився у Стрию. До Львова Хрущов мав їхати автом з належним почетом і охороною. Напередодні приїзду вночі змобілізовані невільники проклали вісім кілометрів асфальтової дороги. На Стрийську вулицю, якою мав переїздити Хрущов, вигнали сотки робітників, які з квітами мали вітати свого володаря. Але Нікіта і голови своєї не показав з авта, а, як загнаний звір, забившись в кут, лупав з-під лоба очима. На привітання відповідали невідлучна Фурцева і Булґанін, який ще тоді був при кориті. На той же день по полудні був скликаний мітинґ в парку Богдана Хмельницького. Нікіта мав виступати із своєю промовою. Зігнали до парку старих, молодих і малих також з квітами. Та минула година, друга, вже почало вечоріти, а Нікіти нема й нема. Діти поснули, квіти пов'яли. Вже десь коло півночі почали розходитись люди по домах. Якась старенька бабуся заснула собі під деревом і своїм хропінням виводила такі тони, немов би оркестра на честь червоного диктатора. Підійшов до неї міліціонер: „Бабушка, а бабушка, іді спать дамой!" — Бабуся сполохано протерла заспані очі: „Га!? Вже говорив Хрущов? Ой, горенько, мене стару вислали, бо з молодих ніхто не хотів іти, що ж я їм тепер розкажу?" — Міліціонер потішив стареньку, що Хрущов говоритиме аж завтра.

„МАМА — ШКОЛА" — ВЕРЕСНЕВЕ ЧИСЛО „ВЕСЕЛКИ"

Разом з дітьми - школярами „Веселка" зустріла початок нового шкільного року.

Спішать до шкільних будинків діти, щоб придбати знання. „Мама-школа" (вірш Р. Завадовича в оформленні Е. Козака пригорне всіх.

Знаменитою обсерваторкою психіки дитини - школяра, що перший раз опинилася в школі, показала себе Олена Цегельська в оповіданні „Андрійко йде до школи" (ілюстрація Е. Козака). Вірний образ дітей - школяриків найменшого віку, кинений на мелянхолійно - настроєве тло ранньо - осінньої природи робить на читача незвичайно миле враження. Шкільній тематиці присвячений теж вірш Діми „Вітерець", що пустує зі школярами (ілюстр. Юрія Козака) і превесела пригода Чап-Чалапа у „школі над водою" (слова й ілюстрації ЕКА).

Наче помостом поміж вакаціями й новим шкільним роком є допис Лесі Даска про новацький табір „Євшан-зілля" коло Дітройту.

Природознавчий матеріял — життя павуків зображене в оповіданні Л. Перейдської „Оса Пелопея" (ілюстр. П. Холодного) та в „Пригодах Котика Мурчика" М. Погідного, що друкується з продовженням (ілюстр. П. Холодного). Осінній мотив послужив темою і для вступної ілюстрації М. Бутовича „Їжачки-садівники".

Мазепинська тематика має своє продовження в оповіданні Лесі Храпливої „Дорогою в чужину" (ілюстр. П. Андрусева). Тема історично - актуальна — вихід на чужину мазепинців після битви під Полтавою. Герой — Григор Орлик.

З дрібних матеріялів увагу звертає листування дітей, зокрема збірний лист дітей-учасників Українського Католицького Табору в Стратфорді зі словами признання для „Веселки" і з заявою готовости передплатити журнал. Подібний лист написали й новаки з Дітройту. У цих листах діти порушили важливу проблему — потребу дитячого журналу й рідної лектури.

Це питання незвичайно актуальне з початком нового шкільного року і над цим питанням варто застановитися батькам, учителям, виховникам, школам, молодечим організаціям, організованому жіноцтву, зокрема жінкам-матерям.

Діти радо читають багато ілюстрований, дбайливо оформлений і виданий журнал. Таким журналом є „Веселка", і без цього журналу ніяка виховна робота з дітьми не може обійтися. „Веселка" дає не тільки цікаву й вартісну лектуру та розвагу, не тільки вчить дітей зразкової української мови, але вона теж необхідна в навчальному процесі школи і є необхідним дидактичним та виховним засобом в руках учителя-практика.

Одночасно „Веселка" — єдиний репрезентативний дитячий журнал на еміґрації й успішно може дати тут українській дитині те національне виховання, якого не дає її ровесникам на поневоленій батьківщині большевицький „Барвінок", що змосковщеною українською мовою вполює в душу українньської дитини совєтсько - московську отруту.

Тому початок шкільного року — найкраща пора передплатити „Веселку", вислати пожертву на пресовий фонд і тим допомогти журналові в праці й розвою.

Зразком успішного поширення й використання „Веселки" для виховно-навчальної праці в школі хай послужить приклад п-ні Марії Овчаренко, вчительки школи св. Миколая в Шикаґо, яка поміж своїми учнями поширює майже пів тисячки примірників кожного числа „Веселки". Варто, щоб за прикладом п-ні Овчаренко пішли й інші вчителі, інші школи й курси. Якщо б кожна школа розповсюдила бодай двісті примірників „Веселки", наш журнал міг би появлятися в багатотисячному накладі і в розвою нашого культурно - національного життя зайняв би безприкладне місце. А розбудова рідного дитячого журналу „Веселки" кількісно й якісно, це наш національний імператив у ділянці виховання й національного збереження молодого покоління.

В. Б.

З діяльности Пластової Станиці у Вінніпеґу

Табір юнаків „Мазепинці" на „Зеленому Клині" в Українському Парку в Кемп Мортон

19-го липня на зміну юначкам прибули юнаки на таборування в Українському Парку в Кемп Мортон.

На табір прибуло 25 юнаків. Старші юнаки спали в шатрах, а наймолодші в курені. В курені примістилася також Команда Табору в складі: командант — пл. сен. Іван Паньків; бунчужний — ст. пл. Богдан Шулякевич та голова Пластприяту, п. Юліян Шумський — як спортовий референт. Писарем в першім тижні був пл. юн. уч. Ростислав Столяр, а в другому пл. юн. Микола Гнатюк. При кінці першого тижня таборування прибув пл. сен. Микола Борис, який проводив практичне пластування, та ст. пл. Юрій Даревич. Пл. сен. Л. Гнатюк займалася (поза Булавою Табору) господарськими справами табору.

Цей рік Пласт проводить під кличем „250-ліття зриву Гетьмана Мазепи" і табір прийняв назву „Мазепинці", а поодинокі шатра називалися — „Батурин", „Запорожці", „Орлик", „Полтава".

Булава Табору приступила до праці. Юнаки приступили до впорядкування табору, що заняло не одну годину праці. Праця при уліпшуванні табору зараховується до піонірки. Упорядковано шатра, вхід до табору, поставлено новий місток та нову браму. При тій піонірській роботі відзначилися два наймолодших юнаки Ждан Рудницький та Левко Марунчак. Їх ставлено за примір пильности та наполегливости.

Дальшу програму подумано так, щоб юнакам дати якнайбільше знання із практичного пластування. До піонірки, картографії, орієнтації з компасом, орієнтації в терені без компасу, в'язання вузлів, пробних маршів, терснознавство, мандрівництво. Завдяки відданій праці пл. сен. Миколи Бориса, та ст. пл. Богдана Шулякевича, юнацтво багато навчилося. По годинах теоретичного навчання юнацтво переходило до практичного використування набутого знання. Юнаки самі рисували карти свого окруження, ставили різні знаки на теренознавстві, в'язали вузли, ставили та розбирали шатра, показували свою уміліcть новакам.

27го липня наш юнацький (а також новацький) Табір відвідав Митрополит, Кир Максим, щиро привітаний Командою обох Таборів та дітьми. Юнаки та новаки проспівали кілька пісень, Митрополит живо інтересувався життям пластової молоді та розмовляв з нею про переживання в таборі. Також цікавився гістьми в нашому таборі — трьома юнаками Саскатуну: Юрком Жеребецьким, Ігором Кінчиком та Мироном Карапінкою. Вони висловили своє задоволення з життя в таборі.

28-го липня ввесь табір вирушив на вимріяну юнацтвом прогульку на північ від Кемп Мортону, вглуш та дебри північної Канади. Ціль прогульки, відвідини новопоставленого будиночку „Бобрівки" над Бівер Круком. Віддаль від Кемп Мортону 64 милі, вздовж Вінніпезького Озера. Користаючи з Всч. о. И. Денищука, пані Білан, та ст. пл. Юрія Даревича, юнацтво ранком вирушило в дорогу в напрямі Ривертону. Там частина юнаків пересілася до авта пана Романюка, бо друг Ю. Даревич мусів вертатися. Молодші юнаки поїхали скорше, а старші юнаки пізніше. Приїхавши до Сюґар Крік, юнаки висіли та решту дороги, 16 миль відбули пішки при повнім навантаженню наплечників.

Булава Табору (з ліва направо): ст. пл. Юрій Даревич, пл. сен. Іван Паньків, командант і ст. п.л. Богдан Шулякевич, бунчужний

Дорога йшла лісом вздовж потоку. Час від часу блиснуло плесо озера по правій стороні дороги. По 4 і пів годиннім марші, юнаки прибули на місце. Перша частина юнацтва під проводом голови Пластприяту п. Ю. Шумського відбула також марш пішки, але короткою дорогою. Коли друга група прибула на місце, юнацтво вже господарило. Одні носили харчі від головного шляху до будинку, бо якраз впав дощ, і бічна дорога перемінилася в глибоке болото, друга частина під проводом друга Бориса підготовляла місце на машт й приготовлялась до відкриття табору. Енерґійна пл. сен. Л. Гнатюк господарила при помочі дижурних в кухні, лагодячи перекуску та вечерю, бо братія добре зголодніла. Нарешті збірка, молитва, наказ, відспівання національного гимну, перший раз в канадійській глуші над Вінніпезьким озером. Вечеря та відпочинок. Дижурні вибралися по воду, по яку треба йти 2—3 милі. В 10-тій годині молитва, стягнення прапору. Потім розміщування в кімнаті, визначення стійкових, а решта спати „спати... День повний нових вражінь нарешті скінчився. Раненько треба вставати.

Стійка рано будить дижурних в кухні, і ті розпалюють вогонь та гріють воду на каву. В 7 год. всі встають, біжать до озера вмиватися. Свисток на збірку. Всі стоять під маштом. Молитва, підняття прапору, спів гимну. По сніданню розподіл на групи та до праці. Теренівка, получена із показом набутого знання. В одній гущавині, яку треба віднайти при помочі компасу, „урядує" друг Борис, в другім куті на таливині, урядує комендант табору пл. сен. І. Паньків. В друга Бориса треба вміти зв'язати приписані до першої і другої юнацької проби — вузли, вміти орієнтуватися з компасом, а в коменданта поставити шатро, і то швидко звинути.

Діставши дальші вказівки, юнаки, які зложили шатра, йшли потім за компасом до місця, де „урядувала" пл. сен. Л. Гнатюк, і там здавали уміння з куховарства. Над озером „урядував" п. Шумський, в якого треба вміти орієнтуватися без компасу, подати бистроту течії потоку, подати ширину річки. Ще декілька питань з ділянки руханки, і впоряду, і юнак, щасливий, що позбувся іспитів, вільний, біжить над озеро та за хвилину тільки голову видно з води.

Ось свисток, і всі йдуть на заслужений обід, який юнацтво „уминає" без решти. По „репету" твориться довга черга. Дижурні роздають обід та „репету". Команда Табору" на безробіттю", бо юнацтво саме порядкує при видачі обіду і при миттю баняків та посуду.

До іспитів з практичного пластування приступило 15 юнаків, з того до 1-ої юн. проби 10, а до другої 5. До іспитів не ставали ті юнаки, які перед самими таборами перейшли з новацтва до юнацтва. Одначе вони брали участь і в навчанню так і в практичних вправах. Придасться їм така заправа на другий рік, коли і вони будуть здавати свою пробу.

По обіді приготування до повороту. Все спаковане, „наплечники готові, прощай моє дівча"! Збірка. „Право руч, і ходом руш"! Перед нами знов кілька миль дороги з наплечниками. На закруті при головній дорозі очікує на нас „пішаків" Всч. о. И. Денищук. Короткий молебень і в дорогу. Пізніше всідають всі до авт і пригоди за нами. Кілька миль перед Українським Парком, знов марш з повними наплечниками до табору.

По прибуттю до табору почув я розмову поміж двома юнаками: — Знаєш, каже один до другого, гарно було на прогульці, але таки в таборі краще!...

В суботу табір пережив гарячкові хвилини, нічної Ватри, посвяченої Гетьманові Іванові Мазепі, полученої з „тривогою" (алярмом). Точно в год. 12 ночі тривога, запалення Ватри. Цікавий змістом був реферат пл. юн. уч. Юрка Жеребецького, деклямації пл. юн. уч. Любомира Баняса та пл. юн. прих. Ігоря Котовича. Ватру закінчив комендант табору пл. сен. І. Паньків уривком про пригоди сотника Мручка із Трилогії Б. Лепкого. Круг, пісня „Ніч вже йде". За хвилину в тоборі тишина, тільки стійки пильнують спокою табору.

2го серпня в вечірніх годинах юнацтво попрощало табір молитвою, наказом та зняттям національного прапору. Потім перейшло на загальну площу, де разом із новацтвом, при родичах та гостях закрито табори. Притім виголосив промову завідуючий Українським Парком Всч. о. Петро Даревич, в. о. Станичного пл. сен. А. Качор та пл. сен. Л. Гнатюк, яка дякувала від Таборової Комісії всім тим членам Пластприяту, що своєю працею причинилися до успішного переведення цьогорічних баторів. По закриттю таборів юнацтво і новацтво взяли участь у спільній веселій ватрі, на якій й родичі і пластунки перевели кілька веселих хвилин. Пластовим кругом та піснею „Ніч вже йде" закінчено цьогорічні наші табори.

Поставлення і посвячення Хреста на Бівер Крік:

Що б не залишити юнацтва без Божого Слова, Всч. о. о. И. Денищук вирушив був з нами своїм автом в далеку дорогу. Прибувши на роздоріжжя, ді треба було звернути над озеро, друг Борис вирізав великий хрест та поставив його на цім роздоріжжі. Хрест обложено камінням так, що не легко його буде вивернути бурі чи якомусь медведеві. Це перший хрест, який хто небудь поставив на тім безлюддю. Хрест посвятив Всч. о. И. Денищук та в вінку юнацтва, які обступило хрест, відправив Молебень. Юнаки побожно співали релігійних пісень під час Богослужби. Нечисленні індіяни з цікавістю задержувалися біля свіжо вкопаного хреста. В проєкті є на другий рік поставити дубовий хрест та дати почин на поставлення бодай маленько каплички та сильніше підмурувати посвячений хрест.

Ів. Н-ів

У спортових змаганнях під час Мазепинського Здвигу взяло участь 350 змагунів

Ню Йорк. — У спортових змаганнях, що проходили в рамцях Мазепинського Здвигу Молоді в днях 19 і 20 вересня ц. р., брало участь яких 350 змагунів, з того 150 виступало в легкоатлетичних конкуренціях. В обидва дні було коло 2,000 глядачів. В загальному точкуванні перше місце зайняв Пласт із 196 точками, друге СУАСТ (Союз Українсько - Американських Спортових Товариств), Схід, із 98 точками і третє — Ліґа Української Молоді Північної Америки із 23 точками. У клюбовому точкуванні — перше місце здобув УСК, Ню Йорк, із 33 точками, друге — „Тризуб", Филаделфія, із 19 точками, третє „Чорноморська Січ" Нюарк, із 16 т., четверте — „Беркут". Перт Амбой, із 13 т., п'яте — „Плай", Ню Йорк із 10 т., шосте — „Довбуш", Ню Гейвен, із 6 т. і сьоме — „Дніпро", Балтимор, із 2 т. Перші місця в окремих конкуренціях здобули: біг 100 ярдів — Бартко, Пласт, 10.4 сек., мет диском — Юрій Коваль, Пласт, 125.5 1/4", біг 4Х110 — Пласт, Монтреаль, 48,3 сек., біг 880 ярдів — Б. Якимів, Пласт, Монтреаль, 2:9.5, одномилевий біг — М. Мотуз, УСК, Ню Йорк, 5:27, стрибок у довжінь — Маланчук, Пласт, Клівленд, 18.11½, стрибок угору — Маланчук, Пласт, Клівленд, 5.4", мет кулею — Коваль, Пласт, Ню Йорк, 40' 2.2", біг 440 ярдів — Б. Якимів, Пласт, Монтреаль, 55.5 сек. і стрибок з жердкою — Р. Горбовий, Ліґа Молоді Півн. Америки, 10 стіп. У конкуренціях жінок перші місця здобули: біг 60 ярдів — Т. Скоробогата, Пласт, Ню Йорк, 8.7 сек., біг 100 ярдів — Т. Скоробогата — 13.5 сек., стрибок у довжінь — Т. Скоробогата — 13' 0 3/4", стрибок вгору — Т. Скоробогата 4' 3", мет кулею — Саноцька, Пласт, 25' 10.2", мет диском — І Свистун, Беркут — 41'8". Перші місця в конкуренціях юнаків зайняли: біг 60 ярдів — Р. Гудал, Пласт, Монтреаль, 6.6 сек., одномилевий біг — Б. Васьків, Пласт, Монтреаль, 5:26.4, стрибок угору — А. Гайвас, Пласт 5' 3", мет кулею — Макарушка, Пласт, 46' 9 і ½", мет жердкою Р. Горбовий, Ліґа Молоді Півн. Америки, 9 стіп. Перші місця у відбиванці зайняли — жінки із „Тризуба", Филаделфія, чоловіки із „Плаю", Ню Йорк, юнаки із Куреня ім. Святослава Завойовника, Пласт, Ню Йорк. У футбольних змаганнях першість здобули: у групі сеньйорів — УСК, Ню Йорк (першун СУАСТ 1959), у групі юнаків — „Тризуб", Филаделфія, і в групі учнів — УСК, Ню Йорк.

● **Комісія для відзначення 100-річчя Громадянської Війни** повідомила, що збирається випустити кишенкового формату історію цієї війни, в якій уперше будуть подані військові сили обох сторін, воєнні втрати, прізвища командантів і описи битв. Президент Айзенгавер вважає, що ця книжка знайде вдячного читача.

Зустріч в 40-ві роковини здобуття Києва

29—30 серпня в оселі „Золота Брама" біля Гемилтону відбулася Зустріч б. українських вояків Канади і ЗДА, присвячена 40-им роковинам здобуття Києва з'єднаними арміями УНР і УГА. Організацію Зустрічі перевела 7-ма Станиця Союзу Бувших Українських Вояків у Канаді. Головними моментами Зустрічі були польове Богослужения, дефіляда членства СБУВ перед генералітетом і спільний обід.

Польове Богослуження відправив капелян 7-ої Станиці от. В. Федак. Станиці СБУВ з Торонта і Гемилтону взяли участь в Богослуженню зі своїми прапорами. Всечес. от. В. Федак виголосив високопатріотичне пастирське слово, в якому привітав присутніх на Зустрічі учасників визвольних змагань 1917—1921 років на чолі з присутніми ген. О. Заґрадським, П. Кратом і М. Садовським. Генерал О. Загродський взяв участь в урочистостях в уніформі генерала Армії УНР.

В дефіляді членства СВУБ перед генералітетом і штабовою старшиною, яку провадив член Генеральної Управи СБУВ пор. Д. Сачківський, взяло участь 80 членів 5-ої і 7-ої станиць СБУВ. Дефіляду попереджала шкотська військова оркестра і станичні прапори. Прийнявши дефіляду, ген. О. Загродський звернувся до вояцтва з бадьорою промовою, в якій зупинився на військовій ситуації в серпні 1919 року, коли в бравурному марші і серед тяжких боїв здобуто Київ.

В спільному обіді взяло участь до трьох соток осіб. Відкрив його промовою голова 7-ої Станиці побр. М. Гудима, провадив — голова Генеральної Управи СБУВ сот. І. Липовецький. Всечесний о. В. Федак поблагословив трапезу молитвою. Під час обіду промовляв сот. І. Липовецький і полк. О. Кузьмінський. Ген. П. Крат виголосив довшу промову, глянувши на серпень 1919 року в ретроспективі минулих 40 років. Його промову багатократно переривано бурхливими сплесками. Обід закінчено співом українського і канадійського національних гимнів.

По упливі години гостей знову було запрошено на залю, в якій відбулося урочисте вручення відзнак СБУВ генералам О. Загродському і П. Кратові. Урочистість відкрив член Генеральної Управи хор. М. Сокіл. Промовляли: голова Генер. Управи СБУВ сот. І. Липовецький, ген. О. Загродський і ген. П. Крат.

7-ма Станиця і Генеральна Управа СБУВ, з нагоди Зустрічі, одержали понад три десятки привітань від чолових представників Державного Центру УНР, від неприсутніх на Зустрічі українських генералів і булавної старшини, а також від багатьох централь ветеранських і громадсько-політичних організацій, що перебувають на континентах Европи, Канади і ЗДА.

Пресова Референтура СБУВ у Канаді.

ХРУЩОВ ПОВТОРИВ В ОН ПРОПАҐАНДУ ПРО РОЗЗБРОЄННЯ СВІТУ

(Закінчення зі стор. 1-ої)

...цнева бомба має таку нищильну силу, як всі вибухи, що стались в усіх війнах у всесвітній історії. У висновку Хрущов заявив, що тільки генеральне, повне і 100-%-ве міжнародне роззброєння може запевнити мир. Те роззброєння повинно бути переведене протягом чотирьох років. „Це значить, що наземні армії морські фльоти і летунство повинні перестати існувати; що генеральні штаби і військові міністерства мають бути скасовані; що військові школи мають бути закриті. Десятки мільйонів людей мають вернутися до мирної творчої праці. Військові бази в закордонних країнах мають бути скасовані. Атомові і водневі бомби мають бути знищені, а їх дальша продукція заборонена. Енергія ядрових матеріялів має бути використовувана виключно для мирних і наукових цілей. Ракети мають залишитись тільки як засіб транспорту і для наукових цілей. У розпорядженні держав мають залишитись строго обмежені контингенти поліції чи міліції, узгіднені для кожної країни, узброєні легкою зброєю, виключно для забезпеки внутрішнього ладу та для персональної безпеки громадян". В рямцях того пляну „генерального і повного" роззброєння в першу чергу Хрущов пропонує 5 точок: 1. створення зони з обмеженими збройними силами, що підлягала б контролі й інспекції в сумежних країнах Західньої Европи, без виразного названня, які саме країни Хрущов має на увазі, 2. створення в центральній Европі вільної від атомової зброї зони, 3. відкликання з усіх европейських країн чужих військ та скасування всіх заморських баз, 4. підписання пакту неаґресії між НАТО і державами Варшавського пакту і 5. згода щодо забезпеки проти несподіваної атаки будь-котрої держави проти будь-кого. Наприкінці своєї промови Хрущов виступив різко в обороні совєтського права „вета" на Об'єднаних Націях, заявивши, що „без вета нема Об'єднаних Націй". — Одночасно з тією промовою Хрущова проголошено „Заяву совєтського уряду", що йшла цілком по лінії виводів Хрущова. У тій заяві говориться про три стадії роззброєння: 1. обмеження існуючих збройних сил СССР ЗДА, і комуністичного Китаю до числа 1,700,000, а для Англії і Франції до висоти 650,000. 2. закінчення дальшої повної демобілізації збройних сил, скасування заморських баз і відкликання військ з чужих територій, 3. знищення всіх атомових бомб і ракет, знищення всього світового військового летунства та заборона вживання атомової і хемічної зброї. Однаково Хрущов, як і ота Заява покликувались на совєтські пропозиції з 10 травня 1955 р., але західні коментарі пригадують, що з цілком подібними нереальними і фантастичними пропаґандивними пропозиціями виступив Максим Літвінов вже 20 листопада 1927 р., а Комісія для справ роззброєння Ліґи Націй заявила до тієї пропозиції 19 квітня 1929 р., що ця пропозиція „виходить поза межі" тієї установи.

У Сан Франсіско Хрущов скаржився, що його трактують, як в'язня, і не дозволяють йому „говорити з народом"

Сан Франсіско. — Після неприємних для Хрущова відвідин у Лос Анджелесі, де він погрожував уже передчасним від'їздом до Совєтського Союзу, по дорозі до Сан Франсіско і в самому Сан Франсіско настрій його змінився внаслідок буцімто „теплішого ставлення до нього збоку пересічних американців". На деяких стаціях по дорозі до Сан Франсіско Хрущов пробував навіть виходити з вагону і вмішувався поміж юрбу приваблених сенсацією американців. Але ж, водночас із цим, у розмовах із журналістами Хрущов, виправдуючися за свої погрози в Лос Анджелесі, заявив, що, коли людину колють голкою, до вона мусить відплачуватися і навіть обвинувачував американський уряд в тому, що офіційні чинники держать його в ЗДА „під домашнім арештом" і не дозволяють йому зустрічатися з американським простолюддям, чого він, буцімто найбільш прагне. В окремій заяві, виголошеній дуже скоро по-російськи, і переданій потім на письмі журналістам, Хрущов виступив із обвинуваченням, що державний департамент є відповідальний за невдачу в поширенні культурної виміни, і з пропозиціями встановлення совєтської читальні в Ню Йорку й американської у Москві, побільшення тиражу журналів „СССР" та „Америка" і збільшення виміни радіопередач поміж обидвома країнами.

Москва знову заглушує закордонні радіо-передачі

Москва. — Після триденного перериву Москва вернулась до давньої практики заглушування всіх закордонних передач, особливо Голосу Америки, радія Визволення, Вільної Европи та англійської Бродкестінґ Компані. Єдина теперішня різниця в тому, що коли ці радіостанції передають промови й заяви самого Хрущова, то вони не є приглушувані. Але напр. промова державного секретаря К. Гертера, виголошена на першому засіданні Генеральної Асамблеї ОН була вже цілком заглушувана. За американськими газетними інформаціями, цю справу заторкне през. Айзенгавер у своїх розмовах з Хрущовим.

● Ніколя Петруллі, американець італійського роду, комуніст, який працював у металевій фабриці в Ню Йорку, поїхав з початком вересня як турист до Москви і там заявив ц. р., що зрікається американського громадянства. Але за два тижні він роздумався і заявив про своє бажання вернутися до ЗДА. Тим часом амбасада ЗДА вже відіслала його пашпорт до Вашинґтону, большевики заявили, що без продовження візи він не може залишатись в СССР. Остаточно видали йому американський пашпорт, брат в ЗДА прислав йому гроші на поворот і він від'їхав, як „найщасливіший у світі".

● В Совєтах святковано минулої неділі „День танкіста". Совєтський маршал Павел Ротмістров прославляв у своїй промові м. і. покійного американського генерала Джорджа С. Паттона, команданта 3-ої панцерної армії у другій світовій війні.

● Департамент скарбу повідомив, що американці в серпні ц. р. купили федеральних ощадностевих бондів на суму $309 мільйонів, а продали бондів на суму $464 мільйонів. Конґрес збільшив відсотки від бондів на 0,5 відсотка з 3.25 до 3.75, і є надія, що люди будуть більше бондів купувати, бо вони дають більші відсотки.

Читайте українські книжки і газети, бо часте читання веде до просвіти, а просвіта і знання — сила.

Нововипущений сателіт „Ванґард III" кружлятиме 30 років

Кейп Канаверал, Флорида. Представник Аеронавтичної і Космічної Адміністрації д-р Джан П. Гаґен заявив, що випущений 18-го вересня новий сателіт „Ванґард III" зможе кружляти довкола Землі 30 років. Цей найновіший американський штучний Місяць везе з собою 50 фунтів різних інструментів, і його найдальша віддаль від Землі виносить 2,329 миль, а найменша — 319 миль, а його швидкість вагається між 12,631 і 18,567 миль. Його завдання: вимірювати магнетні поля Землі, температуру в сателіті, вплив маленьких частин, які літають в космічних просторах, ерозію внаслідок куряви, мікрометеоритів, йонів, молекул або атомів, інтенсивність соняшної радіяції. ЗДА досі випустили 12 сателітів, а СССР — 3; довкола Землі ще кружляє 9 сателітів, з того 8 американських (три „Ванґарди", три „Експлорери" і 2 „Діскаверери"). Крім того і СССР і ЗДА мають по одній ракеті, які кружляють довкола Сонця, а СССР випустив ще 860-фунтову ракету на Місяць. Випущення цього сателіта поправило настрої тих американців, які цікавляться ракетами, і які втратили буля гумор після випущення СССР ракети на Місяць.

Уряд плянує з фондів допомоги закордонові купувати більше товарів у ЗДА

Вашинґтон. — Уряд поважно розглядає плян, щоб чужі держави, які дістають американську допомогу, купували більше товарів в цій країні. Причина зміни становища уряду ЗДА в цій справі — це дефіцит в торгівлі з закордонними державами, бо Америка більше купує в чужих країнах ніж їм продає. Досі не зроблено ще рішення в цій справі, але гадають, що уряд ЗДА вимагатиме, щоб ті держави, які дістають допомогу від цієї країни, по можливості якнайбільше грошей із фондів цієї допомоги видавали на закуп товарів у ЗДА. Ця зміна відносилася б також і до Позичкового Фонду для розвитку, який в останньому американському бюджеті дуже збільшився: Вона може відноситися і до допомоги у військовій ділянці. Досі уряд противився натискові членів Конґресу, які вимагали, щоб гроші з американської допомоги були зуживані на закупи в цій країні. Тепер уряд погоджується на цю вимогу, але він і надалі буде проти цього, щоб змушувати країни, які дістають допомогу ЗДА, до закупів товарів в цій країні. Уряд бажав би, щоб ця зміна сталася без формальної вимоги, щоб чужі країни, які дістають допомогу з Америки, якнайбільше цих фондів видавали на торгівлю із ЗДА.

ТАРЗАН, ч. 4,329. Сховок.

Тарзан слідкував за знахуром через коридор в печері і ген аж у тінисті джунглі.

Сплутана рослинність не припинювала ходу Везіля, який тільки крадькома кидав оком за признаками погоні.

Швидко він дійшов до малої непривабливої будови. Лямпа в ній світилася, знак, що на нього чекали. — Бвана ... Чорний бвана, — шептав він.